

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 49.

V Ljubljani, 6. grudna 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Z dunajskega zborovanja.

Glavno zborovanje.

(Dalje.)

To je postulat pravičnosti, da se enako delo enako plačuje. In nič manj pravično ni, da se odmeri učiteljstvu plača tako, da ostane s svojimi rodovinami očuvano morečih skrbi. Na teh tleh pravičnosti stoji naša zahteva: Poleg enakosti plač v vseh kronovinah — brezpogojno potrebno zvišanje plač! Kako pa naj pridemo do tega? Ako nam pokažejo pot, ki drži v deželne zборе, tedaj zapahnejo odprta vrata. Kako pridno smo hodili, po tej poti — dolga leta, dolga desetletja, v vseh kronovinah! Naravnost brezštevilne so vloge in peticije, ki je z njimi učiteljstvo izkušalo pridobiti srca deželnih poslancev za svoje pravične zahteve. Ako bi hoteli svoje prošnje, ki vise na njih solze neštevilnih učiteljskih rodovin, izkopati iz plesnobe arhivov in jih naložiti drugo na drugo, tedaj bi narasla naša zapisana bol v steno tožbá do neslutene višočine. In uspeh vseh naporov? Redko se je tresla gora, a če se je le tresla, je rodila miš. Pravilo pa je bilo, da so bili prosilci s praznimi tolažbami na boljše čase poslani domov. In tako smo izgubili potrpljenje in s potrpljenjem vero v deželne zборе in sedaj vidimo nad vratmi deželnozborskih dvoran samo še napis, ki je z njim Dante označil vstop v pekel: Vi, ki tu vstopite, nehajte upati!

Zato zahtevamo, da se država zavzame za svoje učiteljstvo, da postavi državni zakon meje samovolji deželnih zborov in s številkami določi eksistenčni minimum, pod katerega ne sme nobena dežela potisniti plač učiteljstva. Imamo ljudi, ki vidijo v tej zahtevi atentat na avtonomijo deželnih zborov in ki svare pred vstopom na to pot. Avtonomijam deželnih zborov vsa čast, toda višje kot deželni zbor stoji državni zbor. In ako bi — kakor v danem slučaju — sklenil državni zbor zakon, ki so ga deželni zbori radi svoje avtonomije opravičeni dalje dopolnjevati, tedaj se ne sme to dopolnjevanje nikoli izvršiti tako, da bi bilo v posmeh smislu podlage, ki je zrasla v državni moči. Noben deželni zakon ne sme ugovarjati državnemu zakonu, ki mora biti z njim po svoji naravi harmonsko zrasten kakor veja z deblom. Pri vseh civilizovanih in v urejenih razmerah živečih narodih velja kot pravno temeljno načelo, da državni zakon brzda deželni zakon in, če treba, tudi stre. Celo na Španskem, kjer gre po špansko, so morale baskiše provincije kapitulovati pred državnimi zakoni in pokopati svoje pravo. Ali naj bo Avstrija bolj španska nego Španija?

In ako hočemo dospeti s svojimi plačilnimi zahtevami iz megle mnogoznačne besede do jasne, ostro očrtane meje stalnih števil — ali ostavimo s tem temelj, ki ga daje državni zakon našim zahtevam? Nobena misleča glava nam ne more tega očitati. Ako bi bila pravica deželnih zborov, določevati plače učiteljstvu, neomejena pravica in zato vsak poizkus omejitve tega zakona nekak sakrilegij, tedaj bi § 55. državnega šolskega zakona nikoli ne dobil cesarjeve sankcije, zakaj ta paragraf ima tudi že v svoji sedanjí obliki navodila za ravnanje deželnih zborov, četudi manjka — kakor že omenjeno — tem navodilom potrebne ostrostri in določnosti. On ne pravi samo, da morajo deželni zbori uravnati službene prejemke učiteljstva, temveč on določa tej uravnavi tudi načela. Načela — to treba poudariti, zakaj vse naše prizadevanje gre na to, da se ta načela, ki po svojem smislu in bistvu na potreben način omejujejo pravice deželnih zborov, otmo samovoljnemu tolmačenju. Pri temu ostaja opravičena avtonomija dežel nedotaknjena. Nobene izpremembe zakona, temveč interpretacija zakona — to je naše stališče. Zakaj ako bi bilo, odgovarjajoč našim zahtevam, izraženo v številkah, kar pove državni zakon v raztegljivih in napačne razloge sposobnih besedah, tedaj ostane deželnim zborom še vedno naloga, da zgradi stopnje učiteljskih plač na temelju določenega minimuma. Tu dobe dovolj prilike, da se zavzamejo za blagor šol in dežel in — pripomnimo še to — dokažejo, da spoznajo v stališču svojega učiteljstva glavni steber ljudske blaginje.

Pa tudi tedaj, ako bi zahtevale naše zahteve izpremembo zakona, bi bilo molčanje greh, greh proti nam samim, proti našim rodovinom, proti nam zaupani mladini, proti ljudstvu. Tisoč vzrokov govori za to, da se oprosti učitelje ljudstva od najtežjih skrbi življenja. Zanj, ki ne stopi kot nadčlovek, kot sveti Pavel izvoljeno orožje v učiteljski stan, postaneta sila in beda le prerado demonska moč, ki zviže njegovo moško dušo k tlom in zlomi njegov moralni značaj. Ali ne vidimo? Ob tožbah svoje življenske družice in ob pogledu na svoje, pomanjkanje trpeče otroke je tudi v našem stanu že marsikdo oslabil in pozabil, da gre pot naših dolžnosti le naprej in navzgor, nikoli pa ne nazaj in navzdol. Da si pridobi boljše stališče, je šel tja in prodal svoje prepričanje. Glejte, kako tak vzgaja mladino, mladino, ki govorimo o nji, da mora biti vzgojevalec značaj njen vzor!

Ako pa resnici na ljubo pripoznamo, da niso niti v našem stanu pod silo bede vsi ostali pokonci, da so se tudi med avstrijskim učiteljstvom izkazale zunanje življenjske razmere močnejše nego moralna moč odpora, vendar ne pade nobena senca

na čast našega stanu. Saj kje je gozd, kjer ne bi moč viharja vrgla k tlom posameznih dreves! Ako pretehtamo neznosni pritisk, ki sloni na nas, tedaj se mora pravična sodba glasiti le tako, da se noben stan bolj možato ne bojuje za svojo svobodo nego učiteljski stan. Naslanjajoč se sami nase, premagajoč neštevilne zapreke, smo si ustvarili organizacijo in jo napolnili z enim duhom, ki ga v boju z v Avstriji vsemogočno reakcijo niso doslej mogla premagati vrata peklenska! Mi smo siromašen stan, toda v zavesti izkušane svoje odporne sile vendar tudi bogat stan. Ako bi bila stvar drugačna, kako bi se moglo vršiti zborovanje, kakršno je današnje, ko si zastopniki 50.000 svobodomiselnih učiteljev in učiteljic preko vseh zaprek podajajo roke! To je ponosna govornica, poreko naši neprijatelji. Prav pravijo — to je ponosna govornica. A naj se upre ves svet, ti, ki govore to govornico, so si prisegli, da niso hlapeci in nečejo postati hlapeci!

Čujemo glasove, ki si povedano razlagajo kot popolnoma pravilno, ki pa vkljub temu svare, da bi zahtevali interpretacijo § 55., ki se razgovarjamo o njem. Zakon je, pravijo, v celoti dober zakon, ako se pa dotaknemo oblike kateregakoli mesta v zakonu, pride zakon iz svojega trdnega sestava, kamen bi se začel premikati, in novela iz leta 1883. bi utegnila učakati novo, neprijetno pomnoženo izdajo. Kdo od nas, ki more misliti desetletja nazaj in ki se je za materialno in moralno povzdigo našega stanu pošteno bojeval, ne čuje v takih glasovih odmeva stare pesmi! Ne dotikajte se, sicer bo vse izgubljeno — s tem svarilnim klicem so hoteli zadušiti pritisk po svobodomiselnih upodobitvi državnega šolskega zakona, kjerkoli in kadarkoli se je pojavil med učiteljstvom. To je bila žalostna politika, politika slabosti in že naprej zajamčenega neuspeha. Bati se srčnega naskoka na obstoječe zlo, ker bi bile pri tem morda v nevarnosti pridobitve, se pravi, krivico hlapčevsko trpeti in podedovane bolne razmere vlačiti s seboj kot večno bolezen. S tako modrostjo je zaviran vsak napredek, mrtvilo zagotovljeno povsod. Zakaj kolikor časa stoji svet in zemlja nosi ljudi, se je začela še vsaka zmaga z napadom, a nikdar z zakopavanjem orožja. Tudi klerikalizem si ni primolčal šolskozakonske novele z njenim podganjim repom odločb. Drzno je zahteval in s trdoživjo vztrajnostjo do svojih zahtev odjedel previdnim molčečezem na nasprotni strani uspeh. Ali ni že čas, da bi končno tudi v onih krogih, ki hočejo veljati za šoli prijazne, čas in izkušnja očistila tla in razvila delavno moč?

In zakaj hočemo biti enako vzpostavljeni državnim uradnikom zadnjih štirih plačilnih razredov? Zakaj se je učiteljstvo vse države ravno ob tej zahtevi združilo tako enomiselno? Ker sicer ob takem plačevanju ne dobimo sredstev, da bi bogatemu možu v evangeliju enako vse dni živeli lepo in v veselju, vendar pa pridemo v položaj, da odbijemo potrebo in osvobodimo vso svojo moč za šolo, kakor zahteva zakon. Pri tem se opiramo na splošno priznano načelo, da se mora ravnati plačilo po delu. Enako delo — enako plačilo. Po tem načelu ne smejo z nami slabše ravnati nego z uradniki. Doba, napor in stroški našega šolanja so popolnoma enaki žrtvam, ki so v enak namen obvezne za uradnike, ki prihajajo tu v poštev. In kdo hoče zanikati, da ne zahteva naše stanovsko delo vsaj enake množine telesne, duševne in moralne moči kot delo onih uradnikov? Kdor je primoran vsak dan šest ur sedeti v uradu in pisati in računati, ločen od toka svobodnega zraka, ko mu ni mogoče, da bi raztegnil svoje ude — gotovo, kdor ima to usodo, ta ne sedi v Abrahamovem naročju. Toda vzemi ga od njegove pisalne mize in ga postavi v šolo, na sredo noter v gibljivo morje otroških duhov; zahtevaj, da naj tukaj, poln

mirne ravnodušnosti in z nikdar opešano potrpežljivostjo, vlada mnogolični svet mladine; da naj vzdrži red in disciplino med tolikim kipečim in žuborečim življenjem, pri tem z ostrim pogledom premotri in upošteva posebnosti vsakega otroka in tako mlado čredo ne da bi izgubil niti ene svojih ovčie, dovede do učnega smotra; kaj velja, ko pride zopet v svoj urad, k svojim starim kolegam, tedaj se bo oddahnil in priznal: Nisem si mislil, toda resnično je: Kogar sovražijo bogovi, so ga napravili za učitelja! — Ali naj ne bo pod takimi pogoji to, kar je uradnikom prav, tudi učitelju pravično? (Konec.)

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca listopada 1907 K 139.941.93.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Inšpekcijske konference.

Pritem mislimo na lokalne konference, ki se vrše vsako leto po dovršeni inšpekciji pod nadzornikovim predsedstvom. V temeljitem članku razpravlja zadnja „Pädag. Zeitschrift“ o vprašanju, so li te konference potrebne?

Naslanjaje se na izvajanja tega glasila, hočemo tudi mi izpregovoriti o tem aktualnem vprašanju.

Še mnogo je učiteljev in učiteljic, ki z neko nervoznostjo pričakujejo vsakokratnega prihoda nadzornikovega, četudi je to razburjenje povsem neopravičeno. Če si storil svojo dolžnost, v kolikor je to v tvojih razmerah mogoče, tedaj se pač ni bati niti okrajnega niti deželnega šolskega nadzornika niti samega ministra. Sicer pa z modernim duhom prošinjen nadzornik itak ne pride, da bi strahoval, ampak kot dobrodušen korektor in informator.

Neprijetnejša kot inšpekcija pa je vsekakor konferenca, ki pride za njo.

Tu čaka vsakega posameznika ocena njegovega dela, ki jo izraža nadzornik v graji ali pohvali. Sivolasega, izkušenega šolnika vzame ravno tako pod nož kot najmlajšo učeno osebo. Dočim je imel prvi pri nadzoru posebno „smolo“, je imel drugi izredno „srečo“. Faktum je, da učitelj ni vedno enako disponiran za pouk — še manj pa učenci. Večkrat je učitelj izmučen zaradi raznih poslov, tlačijo ga družinske skrbi, poleg tega pa je še ravno prav pust in soparen dan; tu so šolske ure neznosne, posebno če so še otroci zaspani, leni in nepazljivi. Poučevanje v takih dneh je pravcato Sisifovo delo, ki mori učitelja in učenca; nestrpnost pričakujejo učenci z učiteljem vred konca pouka. „Kaj bi pač rekel nadzornik, če bi me bil danes nadzoroval?“ si misli vsakdo, ki je prebil tak šolski dan. To je popolnoma človeško.

V sosednem razredu pa je šlo baš ta dan tovarišu posebno izpod rok. Sam prav dobro razpoložen, učenci poslušajo z zanimanjem pouk in le prehitro mine šolski čas. Ta bo pa sigurno vzdihnil: „Ah, škoda, da ni bilo danes nadzornika!“

V takih slučajih pa je prav lahko mogoče, da kritikuje nadzornik pri inšp. konferenci krivično; vsaj objektivna ne more biti kritika prvega in drugega učitelja. Prvega, priznano dobrega pedagoga zadene graja, a drugi, ki je znabiti patentiran slabič,

je deležen posebne pohvale. Poleg tega pa je skoraj nemogoče, da bi mogel nadzornik po eni kratki inšpekčiji spoznati in presoditi vrline in slabosti učiteljeve. Služboval sem na petrazrednici, kjer je trajalo nadzorovanje v vseh petih razredih skupaj eno uro.

„Pa ravno danes so bili učenci tako nepazljivi ter so tako slabo odgovarjali“, tarnamo večkrat po dokončanem nadzorovanju, če je šlo vse prav slabo. In vendar bo kriv učitelj, ne pa učenci, ki so n. pr. večeraj prav dobro odgovarjali; učitelj si je še znabiti zaželel nadzornika, a pri inšpekčiji pa doživi tak fiasko.

Na učence vpliva to in ono, kar provzroča nepazljivost in odsotnost duha; naštetih hočemo le nekatere momente: soparno, deževno vreme, prav lep solnčni dan, mraz, vročina, prezgodnje vstajanje otrok, ponedeljek (če gredo otroci s starši v nedeljo po več ur daleč na izlet ali pa v gostilnico), po mestih še tudi razne zabave (gledišče za otroke, panorama, kak cirkus itd.), čas pred raznimi prazniki in po praznikih (Miklavž, Božič, Velika noč) itd. Vse tu navedeno učinkuje prav močno na otroško telo in dušo, in raztresenost v šoli je neizogibna posledica.

Pa tudi nadzornik je lahko indisponiran ter gleda časih skozi temna, časih skozi svetla očala. Če nas doleti nadzorovanje ob takih kritičnih dneh — če so n. pr. nadzornik, učitelj in učenci prav slabo razpoloženi — tedaj ti neugodna ali celo uničevalna ocena ne izostane in če si tudi najvestnejši in najspretnjši učitelj.

V mestnih šolah je tuintam navada, da nadzornik ravnatelja ali nadučitelja ne recenzira v navzočnosti drugih, ampak mu pove svoje mnenje privatno med štirimi očmi. To bi pa bilo prav tako opravičeno napram ostalemu učiteljstvu; saj zadene graja vsakega mnogo občutljiveje, če jo slišijo tudi tovariši. Če pa nadzornik tega ali onega posebno hvali, bo to spet neugodno vplivalo na prijateljske odnose med učiteljstvom.

Kako more biti pri sreju staremu nadučitelju, katerega zastarelo metodo v poučevanju nadzornik v navzočnosti drugih učiteljev ožigosa in ga pozove, naj študira novejša dela. Pač se mu potem za hrbtom roga jedva iz učiteljišča došli novinec, ki misli, da si je zajel tam vso novejšo modrost z veliko žlico; pri prvem sporu zabrusi svojemu šefu v obraz: „Kaj boste vi mene komandirali, saj sami ničesar ne razumete o modernem šolstvu; z menoj je bil nadzornik bolj zadovoljen kot z vami!“

Večkrat se tudi dogaja, da netaktni in nekolegijelni tovariši po zakotnih gostilnicah lajikom pripovedujejo, kako je inšpektor tega ali onega „zdelal“. Tako se poraja med učiteljstvom zavist in sovraštvo, ki njemu in šoli gotovo niso v prid.

Inšpekcijske konference kot take, kakor se še po večini prakticirajo, so zastarele in bi se naj odpravile; nadomestijo se pa naj s takimi kot jih je uvedel letos nadzornik mariborskega okraja J. Schmoranzler.

Po končanem nadzorovanju predseduje najprej skupni seji, kjer se razpravlja o splošnih stvareh, ki zadevajo celokupno učiteljstvo; zatem se pa vrše konference v duetu. Najprvo pride na vrsto nadučitelj, za njim pa ostali učitelji po starosti; v tem ko konferira z enim, se morajo drugi iz konferenčne sobe odstraniti v kak sosedni lokal. Vsak učitelj je z nadzornikom sam in tako med štirimi očmi se recenzira njegovo delo; tu lahko govorita odkrito in neprisiljeno oba.

Schmoranzlerjevo uvedbo je pozdravilo in akeptiralo učiteljstvo z velikim veseljem ter bi bilo želeli, da pridejo z njim vsi tovariši-nadzorniki.

Milanov.

Vesela vest iz Istre.

V „Edinosti“ z dne 29. novembra t. l. čitamo:

Vesela vest iz dekanske občine.

Starši za šolo godnih otrok podobčine Rozar-Rižana so se mnogo let potegovali za samostojno šolo na Rižani, ker jim je bilo neprilčno in skoraj nemožno pošiljati svoje otroke v 6 kilometrov oddaljeno šolo v Predloki, kamor so bili po stari „prepravični“ geometriji všolani.

Dne 7. marca leta 1901 (!) so zadnjič po deputaciji, v kateri so bili pok. občinski odbornik Anton Miklavčič, vaški predstojnik Matija Čuber, nadžupan Iv. Mahnič in ud krajnega šolskega sveta nadučitelj Iv. Kurent, izročili e. kr. dež. šol. svetu v Trstu prošnjo za samostojno šolo na Rižani. Deputacijo je vodil zaslužni g. poslanec Matko Mandič najprej k tedanjemu e. kr. dež. šol. nadzorniku g. vitezu Klodiču in z njim vred k podnamestniku Schwarzu. — Temu je g. vitez obrazložil, da so mu krajevne razmere Rižanske doline in župnije Predloka dobro znane že iz njegovih nadzorovalnih let in da je več nego pravično, da se prošnji Rozar-Rižancev koj ugodi. Tedanji podnamestnik Schwarz je pripoznal upravičenost zahteve prosilcev, ali pristavil je: „To ne pojde tako hitro, ker je deželni odbor istrski določil odpreti vsako leto samo po tri nove šole v vsej pokrajini Istri. Ne kaže Vam torej drugega, nego potrpeti, da pridete na vrsto.“

S to „tolažbo“ je bila deputacija milostno odslovljena. Po tej presladki obljubi bi morali Rozar-Rižančani čakati najmanj 60 let, da pridemo „na vrsto“. Ali odtakrat do slej so se razmere znatno izpremenile tako v Trstu kakor v Poreču.

Po neutrudljivem prizadevanju e. kr. okrajnega nadzornika g. Henrika Dominica v Kopru je prejel obč. odbornik na Rižani, g. Mat. Šuber, koncem oktobra t. l. nalog, naj nemudoma pripravi šolsko dvorano z vso opravo, ker da se ima tu koj odpreti enorazredna šola, za sedaj kakor podružnica one v Predloki. Naši vrli vaški predstojniki so se podali koj in z veseljem na delo — in glej — v 14 dneh je bila pripravljena šola z vso opravo in stanovanje za učno osebo. Že dne 16. novembra je uradno nastopila svojo učiteljsko službo, a prišla na Rižano v ponedeljek dne 18. novembra naša prva učiteljica, veleizobražena in energična gospica Gizela Berlingerjeva. Joj, s kakšnim hrepenenjem smo jo pričakovali. Na meji občine so jo sprejeli nadučitelj iz Predloke, Fr. Ferjančič, gg. odbornika Mat Šuber in Oblak z občani, učenci in — z domačo godbo. G. nadučitelj Ferjančič in Mat. Šuber sta pozdravila gospico učiteljico v imenu prebivalstva preprijazno, godba je zasvirala „Naprej“ — in hajd med sviranjem veselih koračnic na Rižano, ki je bila okrašena z mnogimi trobojnicami. — Tako spoštuje naše ukaželjno prebivalstvo svoje največje dobrotnike! — V gostilnici konsumnega društva na Rižani je bil pripravljen preprost, a razmeram primeren obed, med katerim so se izrekle zahvalne napitnice g. odborniku Šuberju, nadučitelju Ferjančiču in nadzorniku Dominicu za njihovo prizadevanje in neumorni trud, da smo prišli do prepotrebne in toliko zaželene šole. Čast jim in hvala!

Zaradi te nepričakovane pridobitve vlada med prebivalci Rozarja-Rižane nepopisno splošno veselje. — Sedaj pa besedico Vam, starši šolskih otrok Rozarja-Rižane! Šola brez otrok bi bila nesmisel. Vi jih sicer imate nad 60, a skrbite, da bodo ti Vaši otroci obiskovali šolo vsak dan marljivo, redno in točno. Ne zadržujte med poukom otrok doma morda za pašo, nabitje stelje itd. Ako ne boste otrok pošiljali redno in točno v šolo, Vam tudi s 100 učitelji ne bo nič pomagano. Imeli bi le

večkratno škodo: Otroci bi rasli v nevednosti, v svojo nesrečo in Vašo žalost, Vi bi morali zaradi zamud plačevati občutne globe in zaradi glob pridete v neprijateljsko razmerje z učiteljstvom.

Torej, dragi Rižanci, otroke redno in točno v šolo, ne na pašo! Ako se boste ravnali po tem dobrohotnem nasvetu, boste srečni Vi in Vaši otroci!

* * *

Ponatisnili smo te vrstice v zadoščenje onim našim mnogobrojnim somučnikom širom slovenskega ozemlja, ki še niso imeli srečne ure v svojem plemenitem delu zunaj šole, da vidijo, kako zlato in plemenito je naše ljudstvo, dokler ga ne okuži strupeni dih klerikalne posirovelosti.

Duh časa.

VIII.

Izpreobrnil, hm! — Poprej pričakujemo od ljudožrcev v Afriki, da bi postali omikani gentlemani, kakor da postane svetohlinski zetot in z vsemi človeškimi napakami obložen klerikalni izprijenec pošten človek.

To do skrajne mere veliko spačenost vidimo že med preprostim ljudstvom. Koliko je takih, ki jako radi molijo, se prekrizavajo in spodobno odkrivajo pri vsakem ob potu stoječem znamenju, hodijo radi v cerkev in se bijejo na prsi, da odmeva, so do skrajnosti vneti za vsako versko in cerkveno zadevo, a njih dela so do skrajnosti hudobna in brez poboljšanja. Nestrpni so in sirovi, v čast in ponos si štejejo, če napravijo svojemu bližnjemu, ki ga brez odpuščanja sovražijo, kako škodo na časti, poštenju in imetju. Odpuščanje, spravljivost, ljubezen do bližnjega in sploh delo v pravem duhu naše vere jim je deveta briga. In vendar so taki ljudje pravi katoliški možje in žene zato, ker smrtno sovražijo, psujejo, zaničujejo in obrekujejo politiške nasprotnike ter so zvesti pristaši klerikalne stranke.

To je novodobno katoličanstvo; to je novodobni smrad iz pekla, ki bije našim verskim resnicam naravnost v obraz, to je sad odgoje današnje klerikalne politike, zlasti pa klerikalnega časopisja. Taki zagrizenci pišejo dopise v „Slovenca“ in „Domoljuba“, ki jih uredništvo sprejema in objavlja, ki so tako podli, nesramni lažnivi, obrekljivi, in protiverski, da se na prvi pogled spozna, da so delo svetohlinskega in do skrajnosti izprijenega klerikalca-lopova. Ali je mogoče učitelju-odgojitelju odobravati tako pisavo in taka dela, katerega sveta dolžnost je odgojevati značaje, odkritosrčnost, resnicoljubnost, poštenost, človekoljubje? Nikakor ne! Mi se moramo postaviti po robu tem grobokopom, lažiodgojevalcem in zverinskim hijenam na polju odgoje našega naroda. Klerikalno časopisje zastruplja vedoma, z namenom in v krivoverskem duhu neprestano, sistematiško in brez poboljšanja naše javno mnenje in naš narod sploh.

In kaj se upa nam očitati ta do mozga in kosti izprijena klerikalna pošast? Da moramo mi najprej kritikovati „Narod“, potem bomo imeli šele pravico kritikovati pošteno katoliško (!?) časopisje. Kdo je pa dal to novo zapoved? Katera božja zapoved veli: če kdo drugi ubija, krade ali očitno greši, moramo tistega poprej kaznovati ali posvariti, potem šele tebe, ki si onemu enak? Ali mar ne bo dajal vsak od sebe odgovora pred Bogom?

To se vidi, kakšni verski ignoranti, puhloglavci in zelotje so pri našem klerikalnem časopisju! In pod takšno neumnostjo, bedarijo in pregrešno pisavo je podpisan doktor sv. pisma! Takšni ljudje imajo še pogum govoriti o versko-nravni odgoji,

ki se sami vedoma in z namenom valjajo v krivoverstvu in smradu iz pekla? Sramota, da duh časa te ljudi ni naučil v XX. stoletju niti katekizma! In ti ljudje hočejo veljati za odgojevalce, osrečevalce in voditelje našega naroda?

V št. 31. „Učit. Tovariša“ je posnet nesramen dopis iz Vipave o času tamošnje učiteljske konference. Tak nesramen dopisnik na katoliški podlagi, ki z namenom in lažjo sramoti učiteljstvo, ne bi bil res drugega vreden kakor palice, čeprav ni to pravo odgojevalno sredstvo. Vendar večkrat je treba odgojevalcu pri skrajni sirovosti, nepoboljšljivosti hudobnosti, trmi in neupogljivosti posluževati se tudi skrajnih pripomočkov, ako ne izda ničesar lepa beseda. Za lopove imamo ječe, za morališko-verske izprijenec pa skrajna odgojevalna sredstva.

V tem smislu je tudi naš dopisnik ožigosal ta nesramni klerikalni smrad. Kaj mislite, da je bilo to klerikalizmu prav? Kaj še! Prepričan je bil, da se smrad iz pekla ne da opravičiti in zagovarjati na pošten način, zato se je naredil lepega, nedolžnega, mogočnega ter je zavil vso stvar v „Slovenca“, št. 176, tako-le:

„V „Učit. Tovarišu“ grozi neki liberalni učitelj, da bodo začeli učitelji „Domoljubove“ dopisnike obdelovati s pestmi. Državni pravdnik dr. Trenz, ki je tožil uboge Knežičane, da so dobili 57 mesecev zapora na ovadbo nadučitelja Česnika, ni zaplenil te številke „Učit. Tov.“, ki je izšla iz Česnikovega kraja in je pisan v njegovem duhu, dasi v nji hujska naravnost k nasilnosti. Isti učitelji so pa poslali s podpisom „pokorni učitelji“ pasje ponižno brzojavko — Hribarju, Jakliču seveda ne, ker niso vredni prištevati se k edinemu ljudskemu učitelju avstrijskega juga, ki je dosegel čast državnega poslanca. Pa bodo priberali za zvišanje plač. Naj jih plača — Hribar!“

Tako se je umil na lep način naš klerikalizem. On ni rekel! „Priznam, da je bil dopis žaljiv, oprostite, drugič bomo gledali, da se več ne pripeti kaj takega!“

Tako delajo pravi katoličani, pošteni politiki in značajni možje. Ker pa naš klerikalizem niti pojma nima o katoličanstvu, katoliški odgoji, značajnosti in moštvu, je klical državnega pravdnika na pomoč. Ne ljubezen, pravica in resnica niso njegova načela, marveč maščevanje in zagovarjanje greha. On zagovarja vsako klerikalno lopovščino, če je še tako grda, neopravičena in pregrešna. Greh zagovarjati je smrten greh po katoliški veri, po klerikalni veri je pa to velika čednost. In ti ljudje hočejo veljati za katolike, se potegujejo za versko-nravno odgojo, zahtevajo, da bi se jim mi učitelji-odgojevalci klanjali, jih čistili in jim izkazovali pasjo ponižnost zaradi poboljšanja plač? Nikdar!

Versko-nravno spačenim, z namenom krivoverskim in do skrajnosti hudobnim in brezznačajnim ljudem se mora postaviti pošteno učiteljstvo v bran, varovati pred to kugo naš narod in ne imeti z njim pod nobenimi pogoji stika, dokler se ne poboljšajo.

Predbacivajo nam, da preziramo Jakliča, edinega učitelja v državnem zboru z avstrijskega juga. Kako naj spoštujemo moža, čeprav iz našega stanu, ki svoj lastni stan zaničuje s tem, da sedi v družbi že od pamtiveka sramotilcev in smrtnih nasprotnikov šolstva in učiteljstva! Rekli smo že, izkaže naj se moža vnetega za svoj stan, priložnost ima lepo, potem mu bomo pošiljali čestitke — tega pa ne bo nikdar naredil — zato pa klerikalnega svojega smrtnega politiškega nasprotnika ne poznamo. Nasprotno je pa Hribar vnet pristaš, zagovornik in prijatelj učiteljstva in šole, kar je že večkrat tudi pokazal v dejanju, zato ga spoštujemo, čeprav ga po novi klerikalni veri klerika-

lizem smrtno sovraži, zasramuje, psuje in mu je škodoželjen do skrajnosti.

Naš klerikalizem naj torej v dejanju pokaže versko-nravno odgojo, potem ima pravico govoriti o tem. Naj se izkaže prijatelja šole in učiteljstva, potem naj zahteva, da bomo učitelju Jakliču pošiljali čestitke, ki ni pri njih za drugo kakor za štafažo in vado. Mi poznamo namero, delovanje in uspehe klerikalizma prav dobro, ker ga kot odgojevalci tudi moramo poznati, če hočemo delovati v korist svojega poklica duhu časa primerno, zato nas ne bo ta varal in prekanil nikdar. Naše delo in naš boj je odkrit, pošten in z dobrim namenom, zato se pa klerikalizem noče in tudi ne more postaviti v bran, dobro vedoč, da se smrad iz pekla in krivi nazori ne dajo nikdar uspešno zagovarjati.

S tem smo za enkrat zopet končali z zavračanjem nesramnih klerikalnih napadov na učiteljstvo in šole. Stvarno smo pokazali svetu napake, strasti in pregrešne nagibe stranke, ki se imenuje po krivem katoliška, ki je s svojim delom, zavijanjem resnice, pod plaščem vere in za svojo strankarsko korist dobila zase nerazsodni del našega naroda. Zopet bo vpil naš klerikalizem, da je edina hrana našim razpravam „Narod“, da smo sirovi in bogsigavedi še kaj, mi mu pa povemo, da so nam le sirovosti klerikalnega časopisja na šolo in učiteljstvo, le opazovanje klerikalne politike med narodom, le njegova dela dale povod k tem razpravam.

Tudi v bodoče bomo vse to zasledovali prav natančno, da ga bomo z bengališko lučjo v vsi nagoti pokazali svetu. Ako bodo naše razprave padle na rodovitna tla tudi pri klerikalizmu, da bi ta krenil na pravno pot v politiki in zlasti pa v časopisju, nas bo veselilo. Kot odgojevalci dobro vemo, da je grešiti lahko, ker smo slabostim podvrženi, a sramotno je trdovratno ostati v blatu pregreh vedoma nepoboljšljivo in z namenom.

Menda bi bilo dobro pogledati, preden končamo, na političko polje, kakšne sadove prinese duh časa v bodočnosti šolstvu in učiteljstvu. O bodočnosti pisati je silno težka stvar, vendar se da marsikaj sklepati iz raznih dogodiljajev na političkem polju.

Povedali smo že, da je s splošno volilno pravico nastopila v Avstriji nova demokratska doba. Vsakdo ve, da se tudi v politiki razvijajo reči kakor v prirodi po nekakem naravnem potu. Do splošne volilne pravice je moralo priti, ker drugače je bil razpad avstrijske države neizogiben. Demokratski duh v državni zbornici bo na vsak način krenil na drugo pot s političkim vozom kakor je bilo običajno do sedaj. Enakopravnost narodov se bo sedaj bolj upoštevala kakor poprej, čeprav bo naša vlada delala pri tem vse mogoče ovire. Obstanek Avstrije je mogoče le na ta način, da se da vsem narodnostim enake pravice, ker imamo vsi tudi enake dolžnosti. To je edino prava demokratiška pot k spravi in občenemu blagru.

Ali enake pravice pa niso začetek in konec samo za narodno vprašanje, marveč splošne važnosti. Sedaj se je uvedla splošna in enaka volilna pravica za državni zbor, naravni proces je, da se to izvede ali se bo moralo izvesti na vsi črti, torej tudi v deželnih zbornicah in v občinah. Vlada se sicer temu upira, ali do tega bo moralo priti, ker je to naravna posledica. Že sedaj opazujemo gibanje, zahteve in pretnje ljudskih mas v tem oziru, in to se bo nadaljevalo do izpolnitve. (Konec.)

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!

Franc Muhič.

Umril je v Št. Jerneju dne 22. novembra t. l. upokojeni učitelj, tov. Franc Muhič. Pogreb je bil v petek 27. novembra. K zadnjemu počitku ga je spremilo 16 tovarišev krškega in novomeškega okraja, šolska mladina, gasilno društvo ter obilo domačega občinstva.

Rajniki Muhič je bil rodom Ribničan. Služboval je v Starem trgu pri Poljanah in na Vrhu pri Vinici ter prišel v Št. Jernej 1. junija 1878., l. Pridobil je tukaj malo posestvo, na katerem si je zasadil krasen sadni vrt, ki je slovel daleč v okolici. Njegovi špalirji in pritlikavci, kakor visokodebelna drevesa so bila naj-finejših vrst. Za izborna sadje in lepa drevesa je dobil svoj čas od kmetijske družbe kranjske srebrno kolajno in več daril. Jubilejsko svetinjo za 40 letno službovanje si je s ponošom pripenjal na prsi. — Ker je bolehal, je bil 11. januarja 1901. stalno upokojen.

Bil je tihega značaja in ni nikdar tožil, ako ga je usoda še tako trdo prijela. Izgubil je osem otrok in prvo ženo. Najstarejši sin mu je pred nekaj leti umrl kot pravnik z enim državnim izpitom. Sin in žena sta umrla v istem letu. — Poročil se je pač v drugič, a potrebnega zdravja in miru si pa le ni mogel več pridobiti. Edina hči iz prvega zakona živi v Ljubljani kot soproga železniškega uradnika. — Rajniki France je dosegel starost 70 let. Mnogo je delal in trpel. Bil je prve učitelj. Blag mu spomin! —t.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Prošnja. Slavna okrajna učiteljska društva naj mi blagovolje vrniti izpolnjene izkaze do 10. t. m.

Jakob Furlan,
t. č. tajnik „Slov. učit. dr. v Lj.“

Občni zbor „Pedagoškega društva v Krškem“. Lepo število se nas je zbralo 19. pret. m. v Škocijanu. Pravijo, da takega zborovanja še ni bilo kmalu.

Po običajnem pozdravu nam je poročal tov. predsednik H u m e k o zborovanju učiteljstva na Dunaju. V navdušenih besedah nam je očrtal postojanko, ki jo je zavzel naš stan. Razsvetil nam je marsikaj nejasnega in posebno poudarjal, da je naša rešitev v združenem delovanju v stanu in izven njega.

Nato nam je tov. nadučitelj I v. B e n e d i č i č razvijal svoje nazore o „pomenu in uporabi šolarskih knjižnic“. Posebno je poudarjal, da ni šolarska knjižnica namenjena samo otrokom. Svoje trditve je utemeljeval s primeri iz prakse, kar je napravilo razpravo jako zanimivo. Njegove misli so dale povod zanimivi debati.

S pomočjo skioptikona in prekrasnih koloriranih diapositivov smo se še preselili v vroče in puste pokrajine Maroka, ki imajo i lepe, udobne kotiche, kjer se uživa poleg razkošja največje uboštvu, kakor v naših modernih velemestih. Naš vodnik, znani predavatelj te vrste tov. str. uč. K. Humeck, nam je pojasnil v svojem točnem in zanimivem predavanju marsikaj.

Ko smo se povrnil v Škocijan je predlagal tov. str. uč. Magerl: „Novemu odboru naj se naroči, da skrbi za nadaljno izobrazbo učiteljstva, posebno mlajšega. V to svrhu naj goji posebno pedagoška predavanja, ki naj bi dala učiteljstvu natančnejši vpogled v „drago“ pedagoško literaturo. Predavalo pa se naj bi tudi o drugih splošnih znanostih. Za posamezne stroke naj si odbor preskrbi referente in nabavi sredstev. Nadalje bi bilo dobro razpravljati o političkih vprašanjih, o nastopu izven šole ter o narodnem gospodarstvu.“

Po volitvi odbora je imel ta sejo, kjer je izvoljen: Humeck, predsednik, Marniček, preds. namestnik in tajnik, gđe. Zirerjeva, blagajničarica, gđe. Kobau, Malnerič, Lunaček in Rant odborniki.

Štajersko.

Kozjansko učit. društvo. Na našem zborovanju 10. novembra se je predsednik Grmovšek spominjal umrlih tovarišev Fr. Böheima, ki je bil mnogoletni predsednik in po vstopu v pokoj častni član našega društva, ter V. Strmška, neustrašenega prvoborilca za naše pravice. Slava jima!

Tov. Moric, naš zastopnik v okrajnem šolskem svetu kozjanskem, piše, da ga srce boli, ker so ga njegovi tovariši po krivem obsodili, ko so mu podtikali, da je o času državnoborskih volitev agitiral za kandidata „Kmečke zveze“. (Reklo se je, da je odločno stal na strani naših nasprotnikov.) On izjavlja, da se o času volilnega boja ni udeležil nobenega niti Koroščevega niti Žurmanovega shoda. Za slavlje Koroščeve zmage ni vedel in je le slučajno prišel z orož. postajevodjo g. Rahletom v gostilnico pri Drogeniku, kjer sta zavzela prostor pri stranski mizi. Ko sta spoznala, kaj se obhaja, sta vstala in odšla. S politiko se on sploh ne peča, ker je prestar. — Izjava se vzame na znanje.

O zborovanju „Zaveze“ v Radovljici sta poročala tovariša Ulčar in Jelovšek, o shodu zastopnikov vseh učit. društev avstrijskih na Dunaju pa tov. Hohnjec.

V odsek za izvenšolsko delovanje učiteljstva za kozjanski okraj so bili izvoljeni tov. Šetine — Prevorje, Jelovšek — Virštanj, Ulčar — Kozje in Potočnik — Podsreda.

Predsednik pozivlja navzoče društvenike, naj se v kar največjem številu udeleže občnega zbora „Zveze slov. južnoštaj. učiteljev in učiteljic“, ki bo meseca decembra v Celju. Največja zapreka, ki je tovariši iz drugih okrajev ne občutijo tako hudo, je za nas velika oddaljenost od železnice, da je mnogim tovarišem našega okraja udeležba brez dopusta nemogoča. Prosimo, naj sl. vodstvo „Zveze“ upošteva to dejstvo in določi občni zbor v božičnih počitnicah.

Soglasno se sklene, da pristopi naše društvo kot ud k učit. tiskovnemu društvu, in so v ta namen navzoči člani prispevali že vsak po 4 K.

Tov. Jelovšek predlaga, naj bi vsa šolska vodstva naročevala svoje tiskovine pri „Učit. tiskarni“, in je bil ta predlog z odobravanjem sprejet.

Tov. Hohnjec bodri učiteljstvo k intenzivnemu podpiranju „Ciril-Methodove družbe“ in prosí, naj se koncerta, ki se bo vršil meseca januarja v prid te družbe v Kozjem, vsi udeleže in privedejo s seboj domače zavedno občinstvo.

Politiški pregled.

* **Milostni čin vladarjev.** Odpuščena kazen za vojaške nabornike, ki so se odtegnili naborom, in za one, ki so zamudili vojaške dolžnosti. Dunaj, 26. novembra. „Naredbeni list za armado“ razglašá danes Najvišje pomiloščenje povodom 60 letnega jubileja cesarjevega, in sicer amnestijo za vse one, ki so se odtegnili vojaškim naborom ali pa zamudili vojaške dolžnosti. Najvišji odlok je datiran z dne 26. novembra 1907 in se glasi: 1. Vsem onim vojakom armade in vojne mornarice, ki se nahajajo v zaporu zaradi tega, ker se niso odzvali poklicu v vojno službo ali ker so se ji odtegnili z dezertacijo, se odpusti dne 2. decembra 1907 vsaka nadaljna, oziroma ostala kazen. 2. Vsem pripadnikom armade in vojne mornarice, ki so v preiskavi zaradi omenjene krivde, ki so jo zakrivali pred 2. decembrom 1907 dalje oni, katere se kazenski zasleduje, oziroma ki šele pričakujejo kazenskega postopanja ali pa tudi disciplinarne kazni, se opusti vsako nadalje postopanje in vse kazni, in sicer onim, ki še niso v preiskavi, pod tem pogojem, da se v teku dobe od 2. decembra 1907 do 1. decembra 1909 javijo osebno (prostovoljno) katerikoli bodisi politički ali pa vojaški oblasti avstrijske države. 3. Vsem onim pripadnikom armade in vojne mornarice, ki morajo zaradi hudodelstva dezertacije na podlagi sodnega izreka vsled podaljšanja aktivne službe služiti čez postavno službeno dobo, odpusti se obveznost podaljšanja službe z 2. decembrom 1907, in sicer onim, ki že služijo in pa onim, ki imajo šele pričakovati kazni. 4. Opustitev preiskave in kazni pa se ne nanaša na one, ki so zakrivali hudodelstvo ali prestopok po § 6. z dne 28. junija 1890., oziroma zak. členu XXI. iz

leta 1890., in pa prestopok po § 4., zakona za Bosno in Hercegovino. 5. Vsi, ki so bili v onem času, ko prosijo za amnestijo, kot beguni razglašeni, torej pri svojih oddelkih črtani — izgube svoje šarže, ki so jih imeli ob času dejanske službe. 6. Vsem, ki bodo deležni amnestije v smislu točke 1. in 2., se vsteje ona doba med tem časom, ko so se v evidenci vodili kot beguni — v službeno dobo. — Zamujeno vojaško aktivno službo in osemtedensko službo morajo pa nadomestiti v teku splošne službene dobe. — Zamujenih orožnih vaj ni treba nadomestiti. 7. Če pridejo v stik z delikti, ki pridejo v poštev pri amnestiji, še druga kaznjiva dejanja — ne izključuje to kaznivih oseb od amnestije, če se obsodba še ni izvršila. — Vendar pa ostanejo odgovorni za druga kaznjiva dejanja, ki pri amnestiji ne pridejo v poštev.

* **Povišanje rekrutnega kontingenta za domobranstvo.** „Zeit“ poroča, da stopi ministrstvo za domobranstvo v kratkem pred zbornico z zahtevo, da se rekrutni kontingent za domobranstvo poviša. Proračun za leto 1908 izkazuje že 15.950 mož. Povišati bi se imel kontingent za 4000 mož. Zato se tudi proračun znatno poviša. Domobranski proračun iznaša za bodoče 78,713.752 kron.

* **„Korošec“.** Dolgopričakovani, že pred več tedni napovedani napredni list koroških Slovencev je izšel. Imenuje se „Korošec“, izhaja kot tednik in se tiska v Kranju. Že dolgo se je čutila potreba lista za koroške Slovence, ki bi brezobzirno zastopal narodne in gospodarske koristi koroških Slovencev. „Mir“, dozda edino glasilo koroških Slovencev, je bil premalo odločno naroden, premalo gospodarski, preveč oseben, pač pa v polni meri vnet — ne za vero, ampak za koristi klerikalizma. „Mir“ ni znal korakati z duhom časa, zaostajal je v napredku za nemškimi narodom in zaostajali so Slovenci na Koroškem. Kaj hoče novi list? Kratko odgovarja: „Volja narodova in njegova korist nam gre nad vse“ in: „Delati za korist in blagor slovenskega naroda na Koroškem, da ne zaostanemo za drugimi, ki napredujejo“. — „Korošec“ stane na leto 4 krone. Pozivljamo narodnjake, naj podpirajo novo narodno podjetje.

* **Goriški klerikalci** so ustanovili v Gorici na zboru zaupnikov v ponedeljek „Slovensko ljudsko stranko“ za Goriško. Izrekla se je tudi želja, da se za vse slovenske dežele ustanovi enotna „Slov. ljudska stranka“. Shod zaupnikov se je izrekel za ustanovitev slov. vseučilišča v Ljubljani, ustanovitev slov. paralel na goriški realki in ljudskih šol s slov. učnim jezikom v Gorici. Vodjem te klerikalne stranke je izvoljen državni in deželni poslanec duhovnik dr. Gregorčič.

* **Levovsko mestno zastopstvo** je enoglasno sprejelo resolucijo proti zakonskemu načrtu, ki ga je pruska vlada predložila pruski zbornici v svrhu ponemčevanja poljskega naroda. V resoluciji se najostreje obsoja postopanje pruske vlade.

* **Zapuščina škofa Strossmayerja.** Dne 26. pret. m. je bila dovršena zapuščinska razprava za pok. škofom Strossmayerjem ter se v smislu oporoke zapuščina razdeli v tri dele: za fond dijakovske stolne cerkve, za dijaško semenišče v Osjeku ter za ustanovitev dveh kanonikatov v Djakovu. Razpravi je prisostvoval tudi kapitularni vikar, posvečeni škof dr. Voršak.

* **Ministrstvo za zdravstvene stvari.** Iz Levova poročajo: Tukajšnja zdravniška zbornica je sklenila otvoriti zopet korake za to, da se ustanovi posebno ministrstvo za zdravstvene stvari. Zaraditega se predsednik zbornice poda te dni na Dunaj.

* **Obsojen rumunski urednik.** Iz Velikega Varadina poročajo, da je bil tamošnji rumunski urednik, svetnik dr. Demeter Lascu, obsojen na 6 mesecev državne ječe in 1000 K globe. Obsojenec je priobčil v „Tribuni“ članek pod naslovom „Azijsko divjanje“, v katerem je rekel, da se na Ogrskem zatira vsak gibljaj narodnosti.

* **Delegacije.** Z Dunaja poročajo, da bodo delegacije sklicane dne 28. decembra t. l. Dne 29. dec. bo prečitán prestolni govor in naslednjega dne se prične prvo posvetovanje o proračunskem provizoriju. Prave delegacijske razprave prično pa dne 10. januarja 1908. Predsednikom avstrijske delegacije bo baje izvoljen posl. Sylvester.

* **Zvišanje oficirskih plač.** „Fremdenblatt“ je priobčil noto, v kateri kategorično zatrjuje, da se bo vprašanje o zvišanju oficirskih plač v najkrajšem času ugodno rešilo.

* **Šplošna volilna pravica na Pruskem.** Iz Berlina poročajo, da so svobodomiselnih stranke sklenile predlagati, da se za prusko poslansko zbornico uvede splošna volilna pravica.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: č. gospa Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del v Medvodah, 10 K od prodanih knjžic „Slovenska abeceda za ženska ročna dela“. (To knjžico vsem slovenskim učiteljicam iznova prav toplo priporočamo in sicer ne samo zaradi nje praktične vrednosti, ampak tudi zaradi podpore učiteljskega konvikta.) — Pri zborovanju „Pedagoškega društva“ v Škocjanu, je nabrala tovarišica Marica Perhave med zborovci 10.75 K. — V dveh veselih družbah v Idriji je nabral tov. L. Baebler 5 K 74 h. — Živili! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: Učiteljstvo v Št. Rupertu na Dolenjskem (10 K); tov. Eduvard Markovšek iz Ljubnega na Gorenjskem. Bog plati!

Roditeljski večer, ki je bil dne 30. novembra na I. mestni šoli v Ljubljani, je bil tako dobro obiskan, da je bila prostorna telovadnica zasedena do zadnjega prostora. Poleg staršev šolske mladine so bili prisotni tudi gg. ravnatelj A. Črnivec, šolski svetnik prof. dr. Janko Bezjak, okrajni šolski nadzornik A. Maier, sodni tajnik F. Milčinski, več vadniških in mestnih učiteljev in učiteljic, učiteljski kandidatje IV. letnika i. dr. „Večer“ je otvoril nadučitelj J. Dimnik s prijaznim pozdravom na starše, poudarjajoč veliko važnost telesne vzgoje otrok, ki na njej sloni duševna vzgoja in na tej pa zopet sreča in blagostanje človeštva. Dalje je izrazil željo, da bi se tudi pri nas nastavili čim prej šolski zdravniki, ki jih imajo že v vseh mestih in okrajih na Nemškem in zadnji čas tudi po večjih mestih v Avstriji. Na to je predaval mestni zdravnik, g. dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški: „O boju proti jetiki, osobito z ozirom na šolsko mladino in na razmere v šolah.“ G. predavatelj je žel za svoje izborno poročilo najtoplejše priznanje in zahvalo od vseh prisotnih. Zanimivo poročilo bo objavljeno v „Domačem ognjišču“. Po tem predavanju je razložil g. šolski vodja staršem „Name n p o s e t n i h u r z a s t a r š e“ ter jih vabil, da čim večkrat pridejo v šole poizvedovat, kako napredujejo njih otroci. Pri prihodnjem roditeljskem večeru bo pa predaval zobozdravnik, gosp. dr. E. Bretl „O negovanju zob v otroški dobi“, na kar že danes opozarjamo interesovane kroge.

Moravski učitelji pevci v Ljubljani. Slavni pevski zbor moravskih učiteljev priredi v Ljubljani pod pokroviteljstvom „Glasbene Matice“ dne 29. decembra v „Unionu“ koncert, ki opozarjamo nanj slovensko učiteljstvo. Tistega dne zboruje „Deželno slov. učiteljsko društvo“ in „Učiteljski konvikt“ in bo gotovo mnogo tovarišev in tovarišic v Ljubljani, ki pojdejo radi poslušat svoje moravske tovariše pevce. Imenovani pevski zbor je na najboljšem glasu in ga smatrajo kritiki za najboljši moški zbor v Evropi. Nudi se nam torej izreden umetniški užitek. Moravski učitelji koncertujejo v Budimpešti in v Zagrebu, odkoder pridejo v Ljubljano 29. decembra ob 1. uri popoldne na južni kolodvor, kjer jih sprejmemo.

Zanemarjena mladina na Kranjskem. V nedeljo je na shodu splošnega ženskega društva razpravljal g. Milčinski o tem predmetu ter pokazal, da je na Kranjskem mladina tako zanemarjena in pokvarjena kakor malokje drugje. Predlagala se je ustanoviti društva v varstvo otrok.

Letošnje božične počitnice. Z ozirom na to, da je zadnji dan pred letošnjimi božičnimi počitnicami, to je 23. decembra, ponedeljek je naučni minister odredil, da se na tistih srednjih šolah, učiteljskih, obrtnih, trgovinskih in nautičnih šolah, na katerih se božične počitnice prično redno 24. decembra, zaključijo letos izjemoma redni pouk že v soboto, 21. decembra. Dobro bi bilo, da napravi enak sklep deželni šolski svet za ljudske šole!

Repetirni samokresi v armadi. Namesto revolverjev uvedejo v armadi in v obeh deželnih brambah repetirne samo-

krese. V proračunu ministrstva za deželno brambo je za to postavka 80.000 K.

Podpirajmo domačo industrijo! Gosp. Ivan Jebačin, lastnik prve jugoslovanske tvornice za kavne surogate v Ljubljani, je društvu slov. književnikov in časnikarjev zopet podaril 50 kron ter tako vnovič pokazal, kako visoko ceni pomen tega narodnega društva. To je že 5. petdesetak, ki ga je ta dobrotnik v teku enega leta naklonil našemu stanovskemu društvu. Slovensko kupujoče občinstvo, posebno pa zavedene Slovenke opozarjamo ob tej priliki, naj pri vsakem trgovcu izrečno zahtevajo izvrstni izdelek tega res slovenskega podjetja, ki se loči od tujih podobnih proizvodov po zakonito varovanem imenu „Zvezdna“ kavna primes.

„Vzoren“ kolega je nadučitelj nemške šole v Hrastniku. Takoj prve dni, ko je pričel s poukom, je „naznanil“ okrajnemu šolskemu svetu, da ga otroci slovenske šole ne pozdravljajo. Kdor pozna razmere v industrialnem kraju kakor je baš Hrastnik, vé, da ni mogoče, da bi otroci vsakega tujca in domačina pozdravljali, zakaj morali bi imeti venomer klobuk v roki. Povedati se pa mora, da se je naročilo otrokom pozdravljati tudi učiteljstvo nemške šole. Če se ni zgodilo, je vzrok morda ta, ker ga niso poznali, ali ne videli. Skoro sirovo se je pritožil tudi na vodstvo slovenske šole zaradi slovenskih otrok iz slovenske šole, dasi je bila glavna krivda na strani onih iz nemške šole. — Možu se res pozna, da je prišel iz klerikalne Dolenje Avstrijske... Kako prismojeno malenkostna je ta „nemška gospoda“ v Hrastniku, kaže še en slučaj! Pred par tedni je učitelj M. R. ukazal nekemu učencu nemške šole, ki ga je sicer pozdravil, ne da bi se odkril, da se mora tudi odkriti, če pozdravi. Ker je fantu (ki obiskuje nemško šolo) povedal to nemško, ga bržčas ni umel in vrag sigavedi, kako je o tem povedal doma in v šoli, da blati sedaj „Deutsche Wacht“ dotičnega učitelja, „ker je ozmerjal nemškega otroka, ki je nemško pozdravil“ ter pripoveduje, da se ga je naznanilo šolskim oblastim... Prismođe!

Odsek za vseslovenski legitimacijski listek, ki se prodaja v korist naše šolske družbe — Družbe sv. Cirila in Metoda, se obrača zopet tem potom na vsa slavna slovenska društva z rodoljubno prošnjo, da blagovolijo uvesti to društveno izkaznico ne le, da si olajšajo notranje poslovanje, ampak tudi na zunaj dokumentujejo svoje narodno prepričanje. Vsakogar dolžnost je, da po svojih močeh prispeva k obrambi jezika, ki ga je učila mati, najsvetejša dolžnost zlasti za one, ki ne morejo neposredno narednostnim nasprotnikom zreti iz oči v oči. Vzvišena je naloga naših slovenskih društev, kazati narodu pot do izobrazbe, napraviti ga stanovitnega, jekleno trdnega, da se ne ukloni, četudi mu preti morje sovragov, da ga zalije. A tu se ne sme misliti le na majhen del naroda: celokupen narod nam je treba imeti pred očmi. Zato je dolžnost vseh rasnično narodnih društev, da podpirajo obmejne brate v težkem boju, da z malo gmotno žrtvijo mnogo koristijo družbi sv. Cirila in Metoda. Komad legitim. listka kot društvene izkaznice se prodaja po 20 vin., kot vstopnice h katerikoli narodni prireditvi po 10 vin. Naročila in informacije naj se pošiljajo na naslov „Društva svobod. slov. akad. Sava na Dunaju“, XVII. Schellhammergasse 4.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Gorici so napravili izpit usposobljenosti: za ljudske šole s slovenskim in nemškim učenim jezikom gdéne. Bajt Rožica (oboje z odliko), Cimperšek Štefanija, Gomišček Rafaela, S. Kajdiž Berhmana, Kaučič Marija, Kocmut Alojzija, Kosér Pavla (za nemške šole z odliko), S. Križanič Tomislava, Lazar Marija, Lecker Štefanija, Majdó Josipina (oboje z odliko), Makuc Pavla (oboje z odliko), Milost Ljudmila (ital. kot predmet), Modic Justina, Pahor Viktorija (oboje z odliko, ital. kot predmet), S. Planker Avrelija, Smerdu Katarina, Škoflanec Sofija, Trošt Alojzija ter gg. Bratož Franc (ital. kot predmet) in Cenčič Josip; za ljudske šole s slovenskim učenim jezikom in iz nemščine kot predmet gdéne: Cigoj Viktorija, Hmelak Pavla, Jelenec Marija, Kavčič Kristina, Kazafura Ljudmila, Komarli Štefanija, Merhar Josipina, Schwingler

Justina, Silič Justina, Smolč Ivanka, Terpin Antonija, Trampuž Amalija, Zagorjan Marija ter gg. Hreščak Alojzij, Turek Franc in Vovk Ivan; za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom gđeni. Pečar Štefanija in Šturm Alojzija.

Roditeljski večer v Povirju. V nedeljo, 24. t. m. popoldan, se je vršil v tukajšnji šoli prvi roditeljski večer. — Ob tej priliki se je zbralo v šolskem poslopju nad petdeset očetov in mater, ki so z veliko pazljivostjo poslušali oba predavaleca. Prvi je govoril tov. nadučitelj Milan Volkov o pomenu roditeljskih sestankov in razložil njih ime. V nadaljnjem svojem govoru je pojasnjeval na prav drastičnih zgledih iz zgodovine kakor tudi iz vsakdanjega življenja neizmerno korist višje izobrazbe. Bičal je hibe sedanje laživzgoje, ki se je poslužujejo starši pri odgoji svoje dece. — Tov. učitelj Anton Mervič pa je pojasnil v svojem predavanju „Vzgoja“ nje pomen in namen na splošno. S premnogimi zgledi iz prirode kakor tudi iz vsakdanjih opravil je razložil pojem, besedo vzgoja, vzgojevalec, vzgojevati. — S tem se je postavila tudi naša občina v vrsto svojih tovarišic po Kranjskem in drugod, kjer že več časa prirejajo take sestanke. Koncem sestanka se je zahvalil tov. nadučitelj vsem udeležencem za obilno udeležbo in pazno poslušanje predavanj. — Navzoči g. župnik se pridruži učiteljstvu in priporoča navzočim, da se udeležijo prihodnjic v obilnejšem številu teh koristnih sestankov. Obljubi pa tudi sam svoje sodelovanje in zagotovi navzoče, da bo tudi on povedal kdaj kaj koristnega. Pozivu tov. Merviča, naj drugič prihite matere v večjem številu k tem zborom, se pridruži g. župnik kakor tudi tov. nadučitelj. Opraviči se lahko mala udeležba ženskega spola z razlogom, da niso bili ljudje popolnoma na jasnem o namenu sestanka. Ime „roditeljski sestanek“ ali „večer“ jim je bilo neznano. Naše matere pa tako menijo, da so le za to na svetu, da kuhajo in strežejo svojim zakonskim možem. Navzoči poslušalci pa so obljubili, da privedejo prihodnjic svoje boljše polovice s seboj. Vse občinstvo se je pa razšlo z željo, da bi se taki večeri vršili večkrat.

Družba sv. Cirila in Metoda — pa narodni davek. Živahno delovanje vodstva družbe sv. Cirila in Metoda pozdravlja gotovo z veseljem vsak zavedni Slovenec. Vodstvo se zaveda svoje velike naloge, trudi se po vsi moči za doseg družbinih namenov, povsem logično je torej, da misli na „faktotum“, na blagajnico. Ako odreče blagajnica, odreči mora še tako skrbno vodstvo, škodo pa trpi slovenstvo. Razno blago se prodaja družbi v korist, narodni kolek, računski listki, razglednice (za Božič in novo leto se že tiskajo!) donašajo družbi dohodkov, nabiralniki sprejemajo vsak, tudi najmanjši dar, vse v prosveto našega naroda. Potrebe pa se kažejo nove in večje, vsem bi rado ustrezalo vodstvo. V ojačanje družbine blagajnice je storilo vodstvo že korak dalje: n a b i r a t i n a r o d n i d a v e k. Ko je vodstvo razglasilo ta novi vir družbinih dohodkov, objavili so se nekateri rodoljubi naravnost družbi, drugi posameznim funkcionarjem, da so pripravljene plačevati mesečno po 1 K narodnega davka do preklica. Imena teh plemenitih rodoljubov bomo objavili v listih, hvaležno jim priznavajoč njihovo požrtvovalno narodno mišljenje in jih staveč v posnemovalen zgled rojakom. Danes omenjamo rodoljube na Zidanem mostu. Tu stoji na čelu odlični naš mož g. Jos. Mohorko, kateremu so se pridružili takoj pričetkom častiti narodni davkoplachevalci: K. Štefin, Jos. Pipan, Ernest Vargazon, K. Szillich, A. Dorrer, Jak. Jančar, Fr. Škerjanec, Ivo Strniša, Ljudevit Strauss, Jos. Lauter, Drag. Pšeničnik, Ant. Tručl, Iv. Logar in Ivo Petrak. V tej častiti družbi imamo raznih uradnikov in učiteljev, ki bodo pridružili svojemu krogu vse okoliške narodno misleče rojake in bodo ustvarili iz malega semena veliko, krepko drevo narodnega življenja, ki bo čvrsta opora naši dični družbi. Rojaki! Tu vam podajamo vzor rodoljubnih Slovencev, posnemajte jih, pomneč besede našega Gregorčiča: „Ne le, kar vleva stan, mu kar more, to mož je storiti dolžan.“ — Nabiralne pole narodnih davkoplachevalcev si je družba že nabavila, razpošilja jih znanimi naslovi zavednim rodoljubom, priporoča pa se, da se za te pole oglase pri družbenem vodstvu naravnost vsi, katerim bi se pole ne uposlale, sami pa bi bili pripravljene pridobivati novih narodnih davkoplachevalcev. „Kdor se čuti Slovenca, mora simpatizirati z družbo sv. Cirila in Metoda“, rekel je govornik pri veselici po-

družnic šentpeterskih v Ljubljani in — prav je govoril! — Rabljene poštne znamke še vedno nabira družba sv. Cirila in Metoda. Znamke je pošiljati franko naravnost na vodstvo tako prirezane, da ostane znamkin papir nedotaknjen. Družbenim malim prijateljem in prijateljicam se družba sv. Cirila in Metoda tudi priporoča, da ji pošiljajo stanijolni papir. — Družba sv. Cirila in Metoda javlja širni slovenski javnosti, da se bodo družbine božične razglednice začele razpošiljati začetkom decembra. Naročila za te razglednice sprejema le pisarna, in jih bo tudi pisarna razpošiljala. — Učiteljska tiskarna v Ljubljani, je sklenila v svoji zadnji seji kolkovati svoja uradna pisma z narodnim kolkom. Posnemajte jo tudi druge! — Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da so se zaradi zadnjega poziva v časopisih začeli zopet misliti razni zastopi in privatniki na narodni kolek. — Narodni kolek pošilja zunanjim odjemalcem sedaj le družbina pisarna v Ljubljani, in sicer poštne prosto. — Plača se lahko po poštni nakaznici naprej ali pa po čekovni položnici, ko je blago prodano. Prosi se novih naročnikov. — Družba naznanja, da se je do sedaj prodalo računskih, oziroma gostilničarskih listkov 35.000 komadov. Dohodkov od prodanih listkov je 700 K; po odbitku 10% = 70 K ostane skupaj 630 K. Slovenci, zahtevajte povsod računске listke! — Naročila za božične in novoletne razglednice sprejema družbina pisarna v Ljubljani. Obenem naznanja, da je že dolgo časa pri poštnem čekovnem prometu. Vsi nabrani zneski in prispevki naj se pošiljajo po položnicah, da se prihrani poština. Kdor želi čekovnih položnic, naj se obrne na družbino pisarno v Ljubljani.

Razgled po šolskem svetu.

— Za laško kuhinjsko šolo v Gorici je dovolila trgovska in obrtna zbornica znesek 600 K.

— 100 letnico slavi prihodnjo jesen celjska višja gimnazija.

— Potovalni učitelji na Primorskem in v Dalmaciji. V okviru državne akcije za gospodarsko in kulturno povzdigo Dalmacije in Primorskega se polaga posebno važnost na delovanje poljedelskih potovalnih učiteljev, ki so bili nastavljeni od ministrstva za poljedelstvo. Dobre izkušnje, ki se jih je napravilo s to ustanovo v drugih deželah, so uspeli tudi v teh kronovinah. Nemerava se za to nekako preustrojitev te organizacije na širši podlagi. Potovalni učitelji, ki so bili dosedaj nameščeni le pogodbenim potom, imajo stopiti definitivno v državno službo, in sicer za sedaj v X. činovnem razredu.

— Naše srednješolsko vprašanje. Iz Gradca smo prejeli: Triglavani, zbrani na drugem rednem občnem zboru, odločno soglašajo z resolucijami praškega in dunajskega dijaštva ter protestirajo proti krivičnim nakaznam vlade glede naših srednjih šol, kakor tudi obsojajo z ogorčenjem h i n a v s k o s t a l i š č e, ki je zavzemu del slovenskih zastopnikov zaradi gole strankarske zaslepljenosti o stvari delitve I državne gimnazije v Ljubljani.

— Slovenska trgovska akademija in višja obrtna šola v Ljubljani. Ljubljanski list „Slovenija“ prinaša glede zgoraj imenovanih od Slovencev zahtevanih šol jako umesten članek, naj bi se te dve šoli združili, odnosno naj bi se stavilo za obe šoli eno poslopje, ki bi se priredilo za obe šoli primerno. Na enak način imajo združeni podobni šoli v Čerovicah in nautično in trgovsko akademijo v Trstu. Stroški se neizmerno zmanjšajo, in ker imajo za vsako podobno šolo nositi ravno krajevni činitelji (občine itd.) ogromne stroške, je predlog z ozirom na naše slovenske razmere pač jako umesten.

— Konferenca vseučilišnih rektorjev. V sredo so se na Dunaju sestali na poziv naučnega ministra dr. Marcheta rektorji vseh osem avstrijskih vseučilišč. Kakor se govori, se je konferenca posvetovala tudi o tem, kako bi se na vseučiliščih preprečilo pretepe med posameznimi dijaškimi skupinami,

— Laška učiteljska zveza tržaška, takoimenovana „Lega degli insegnanti di Trieste“, je priredila v nedeljo v goriskem gledališču javen shod za ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu s protestom proti dogodkom na dunajski in graški univerzi na škodo laških visokošolcev.

Z gospodarskega polja.

— **Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem v Ljubljani** opozarja, da so pri nji na razpolago vse tiskovine za hotelsko družbo „Triglav“. Na željo se interesentom vposljejo slike in načrti lepega hotelskega podjetja v Bohinjski Bistrici. Vljudno se vabi vsakega, da pristopi k temu domačemu podjetju, ki je neprecenljive važnosti v gospodarskem oziru. Pristopi se lahko le še do 15. decembra t. l., ker se potem skliče ustanovni občni zbor.

— **Vžigalice se podraže.** Izdelovalci vžigalice so sklenili na shodu v Plznu po vsi Avstriji podražiti vžigalice za 10 odstotkov.

— **Kostanj** je izgubil na Goriškem zaradi uvažanja laškega kostanja skoraj vsako ceno.

— **Kletarski tečaji.** Da se vinogradnikom — posebej seveda s Kranjske — nudi prilika, se izobraziti teoretično in praktično v umnem kletarstvu, priredi c. kr. vinarski nadzornik Skalicky pri državni kleti v Novem mestu tekom prihodnjih zimskih mesecev več trodnevnih kmetijskih tečajev.

— **Enketo, kako odpomoči podraženju živil,** name-rava sklicati v kratkem poljedelsko ministrstvo. Enkete se bodo udeležili tudi zastopniki konsumentov.

— **Vina so pridelali** letos na Kranjskem na 10.452 ha 380.071 hl, ki je vredno nad 10 milijonov kron. Največ so ga pridelali v črnomeljskem okrajnem glavarstvu, namreč 119.178 hl.

— **Novo češko gledališče** je bilo otvoreno v praškem predmestju Kraljevi Vinogradi. Otvoritvene slavnosti se je udeležil tudi namestnik grof Coudenhove.

— **Na Nemškem** nameravajo uvesti elektricitetni monopol, da odpomorejo slabemu finančnemu stanju države. Nemci si znajo pomagati.

Raznoterosti.

× **V medicinske namene** je daroval, kakor poroča „Frankfurter Zeitung“ iz Novega Jorka, ameriški milijonar Rockefeller 2 milijona in 600.000 dolarjev.

× **Babilonski stolp.** Novojoški list „Times“ si gradi lastni dom, ki bo visok 110 metrov. Poslopje bo imelo 37 nadstropij. Od 12. nadstropja se bo dvigal velikanski stolp s 25 nadstropji. Tiskarna bo nameščena v drugem nadstropju in bo zavzemala prostor 1500 kvadratnih metrov. Silni stroji tiskajo na uro 192 000 izvodov lista od 16 strani, ki so tiskani v rdečih in črnih barvah.

× **Velika zapuščina.** V Ženevi na Švicarskem je umrla baronica Rotschild in zapustila samo — 800 milijonov kron. 20 milijonov kron je zapustila mestu.

× **Angleška poštna statistika.** Izvestje angleškega vrhovnega poštnega ravnatelja, ki je nedavno izšlo, pokazuje, kako je angleška pošta kolosalno razvita. Leta 1906/07 je bilo v Angleški in Irski odposlano 2.804.400.000 pisem, 831.400.000 dopisnic, 189.100.000 časnikov in 104.820.000 omotov. Število odposlanih poštnih predmetov je znatno naraslo nasproti lanskemu letu. Najmanje je naraslo število dopisnic, namreč samo za 3,9 odstotkov. To se tolmači iz tega, da se je znatno zmanjšal šport odpošiljanja razglednic.

× **Stekleni stebri za brzovav.** Dosedaj so se navadno rabili za brzovav leseni stebri. Da se ti stebri obvarujejo mokrote in drugih vremenskih nezgod, a gotovo tudi ker ne dostaje v mnogih krajih lesa, so prišli praktični ljudje na misel da bi se lahko stebre za brzovav in telefon napravilo iz stekla. Arhitekt Schütz meni, da je steklo pripravneje za omenjene svrhe nego pa les. Vrhutega bi taki stebri bili mnogo ceneji nego leseni.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1870. Kranjsko. (184) 1
Na enorazredni ljudski šoli v Petrovi vasi se razpisuje učno mesto v stalno nameščenje.
Zadostno opremljene prošnje naj se semkaj vlagajo do 18. decembra 1907.
Prosilci, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.
C. kr. okr. šolski svet v Črnomlju, dne 22. novembra 1907.

Št. 3011. (183) 1
V šolskem okraju Rudolfovo se razpisuje na ljudskih šolah v Mirni peči, na Mirni in v Hinjah po eno učno mesto v stalno nameščenje.
Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom predlagajo do 22. decembra 1907.
Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.
C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem, dne 24. novembra 1907.

Št. 3012. (181) 1
Na štirirazredni ljudski šoli v Žužemberku se razpisujeta dve učni mesti v stalno nameščenje.
Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj predlagajo do 22. decembra 1907.
Prosilci, ki še niso stalno nameščeni v kranjski javni šolski službi morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.
C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem, dne 24. novembra 1907.

(180) 1

V Krškem okraju se razpisujeta s tem voditeljski in učiteljski službi na enorazrednicah v Bransko-Kalu in v Telčah v stalno, oziroma začasno nameščenje.
Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do dne 24. decembra 1907.
Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.
C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 24. novembra 1907.

Št. 3256. (182) 1
Na štirirazredni ljudski šoli v Senožečah se razpisuje s tem učiteljsko mesto v stalno nameščenje.
Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 10. decembra 1907.
Prosilci, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.
C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 26. novembra 1907.

Izjava.

Izjavljam s častno besedo, da nisem jaz g. A. Peseka denunciral, da se je že v sredo, dne 29. oktobra t. l. peljal na Dunaj k vseavstrijskemu učiteljskemu shodu.

V Cirkoveah, dne 26. novembra 1907.

Matija Heric.

Potrjujem zgornjo izjavo ter obžalujem, da sem zaradi napačne informacije rekel, da me je g. Matija Heric denunciral, ker me ni on denunciral, kakor sem se prepričal na kompetentnem mestu.

Res je, da sem se peljal že 29. oktobra na Dunaj, kateri dan so še imeli povsod pouk, a jaz nisem pouka zanemaril, ker je bila šola v Narapljah od 8.—31. oktobra uradno zaprta zaradi škrlatice.

V Narapljah, dne 26. novembra 1907.

Naprednemu in zavednemu učiteljstvu!

Vsakdo bodi naročnik „Zavezinih“ listov, ki so:

Učiteljski Tovariš

Popotnik

Zvonček

Domače ognjišče.

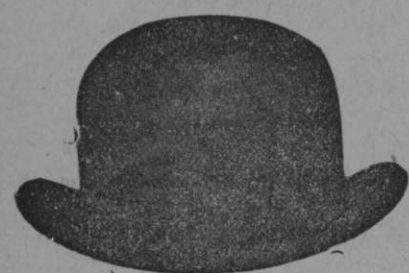
Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo oglase v našem listu!

Narodna knjigarna

161 52-5

v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3

združena s trgovino s šolskimi, pisalnimi, risalnimi in drugimi v to stroko spadajočimi potrebščinami, se priporoča vsemu zavednemu naprednemu učiteljstvu za dobavljenje vseh knjig in časopisov ter šolskih in drugih potrebščin.

Blaž Jesenko

Ljubljana
Stari trg št. 11

priporoča

klobuke, cilindre, čepice itd.

154 najnovejše façone po najnižji ceni. 12 2

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom dr. Ivana Oražna raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na Turjaškem trgu št. 4, I. nadstropje

Zavod je otvoren tudi med počitnicami julij in avgust.

Pojasnila daje dr. Ivan Oražen ob svojih ordinacijskih urah od 9.—10. dopoldne in od 2.—3. popoldne v Wolfvovih ulicah št. 12. 185 12-1

Vse šolske potrebščine

priporoča

189 5

trgovina s papirjem in galanterijskim blagom

I. TONI, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 31.

Filip Fajdiga

Ljubljana,

Sv. Petra cesta šte. 19

priporoča 136 14-11

častitemu učiteljstvu svojo

veliko zalogo

pohištva v vseh slogih.

Izdeluje tudi po naročilu.

Delo solidno in trpežno.

* * * Cene nizke. * * *

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju, Rotovška ulica 2

priporoča kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice, črnilo itd. — Knjige v vseh velikostih, črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali polusnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

== Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank. ==

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli, citre, kitare in tamburice. — Štambilje, pečatniki, vignete (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršuje se v najkrajšem času. — Dopisnice, umetne, pokrajinske in s cveticami od najpriprostejše do najfinejše. — Albumi za slike, dopisnice in poezije. — Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. — Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. — Priznano dobro blago. — Solidna in točna postrežba. 140 52-10

**Kaj podeli kavi lepo
barvo in prijeten okus?**
„Zvezdna“ in „Ciril-Methodova“
kāvina primes.

Kupovalke teh izdelkov dobivajo od Prve jugoslovanske
tovarne za kavine surogate v Ljubljani brezplačno
mesečnik „Slovenska Gospodinja“. (150) 26—4

Vsem onim, ki ljubijo žlahtno kapljico in dobro ku-
hinjo z vedno svežimi raznovrstnimi jedili priporoča svojo
na novo urejeno (4) 12—12

restavracijo

kakor tudi moderno opremljeni in ceneni

hotel „Južni kolodvor“

nasproti kolodvoru

A. Seidel,
restavrater.

Fr. Stupica v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 1 in Valvazorjev trg št. 6
priporoča svojo zalogo najbolje priznanih
slamorenj, mlatilnic, vratil, čistilnic,
strojev za košnjo in obračanje sena.

Kmetovalci, ki rabijo pumpe in cevi za vodo, vino in gnojnice,
pluge in brane, peči, štedilnike in poljedelsko orodje, so zagotov-
ljeni najboljše postrežbe. Mlekarnam se priporočajo izvrstni pos-
nemalniki in trpežne ročke za prenašanje in prevažanje mleka,
traverze, železniške šine, vedno svež cement, strešna lepenka,
štorja za stropne pločevine, nagrobni križi ter vse ključavničarsko,
kovaško, kleparsko, stavbinsko, zidarsko, tesarsko in mizarsko
orodje vedno v zalogi. (149) 26—4

Ivan Jax in sin
Ljubljana,
Dunajska cesta št. 17.

(23) 12 12

Velika zaloga
dvokoles, šivalnih in
pisalnih strojev.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Naš denarni zavod.

(7) 24—21

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

**Hranilnica in posojilnica Učiteljskega
konvikta v Ljubljani**

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako
soboto od 5.— $\frac{1}{2}$ 7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali
c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena
vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po
določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako
velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišče in
vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštinih
znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna
znamka za 20 h za določiljatev rešitve.

Vsaki 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer	11 rokov à 9 K	— h,	12. rok 4 K	73 h
B	" 18	" 17	" 6	" 18.	" 3 " 56 "
C	" 24	" 23	" 4	" 24.	" 4 " — "
D	" 38	" 37	" 3	" 38.	" — " 66 "
E	" 46	" 45	" 2	" 46.	" 1 " 81 "
F	" 60	" 59	" 2	" 60.	" — " 70 "
G	" 70	" 69	" 1	" 75.	" 1 " 42 "
H	" 85	" 84	" 1	" 50.	" 1 " 26 "

**Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega
ulice šte. 17.**

Pošt. hranil. račun št. 828.406.

Telefon št. 185.

Kmetska posojilnica
ljublanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18, v lastnem : - :
zadruž. domu

Stanje hranilnih vlog koncem oktobra 1907 :
K 12,258.277.33.

Stanje uprav. premoženja koncem oktobra 1907 :
K 12,746.874.08.

obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %

brez vsakega odbitka rentnega davka, ki ga plačuje posojilnica sama za vložnike.
Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih
obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 $\frac{1}{4}$ % z 1 $\frac{1}{2}$ % amortizacijo ali pa po 5 $\frac{1}{4}$ % brez
amortizacije. Na menioce po 6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt
glede amortizacije dolga. 163 12—2

Panorama kosmorama

Dvorski trg šte. 3 (pod „Narodno kavarno“).

Od 8. decembra do vštetega 14. novembra 1907: 138 10

Rumunsko.

VERONIKA KENDA

v Ljubljani na Dunajski cesti šte. 20

priporoča p. n. krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom in učiteljstvu svojo veliko 118 52 14

zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih velikostih, pisalni in pismeni papir, zavitke različne velikosti, veliko izbiro peres, držal, svinčnikov, gumic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Glavna zaloga Jos. Petričevih zvezkov.

Postrežba točna in solidna.

Ljubljanska plinarna

priporoča svoj

137 12—4

angleški plinov koks

kot kurivo prosto dima, saj in smradu, pripravno za kurjavo v šolah in stanovanjih.

Cenjeno učiteljstvo in slavne šolske oblasti vabimo, da si ogledajo v ljubljanski plinarni naše

plinove peči ter aparate za kuhanje

katere imamo vedno v najbogatejši izbi na razpolago.

Franc Kollmann, Ljubljana

priporoča slavnemu učiteljstvu svojo bogato zalogo

stekla porcelana in podob,

kakor tudi svetilk za petrolej in elektriko.

Prevzema tudi vsa steklarska dela in zagotavlja najcenejšo postrežbo. (146) 12—3

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši

Prešernove ulice

šte. 3

poprej na Mestnem trgu
zraven rotovža.

v lastni hiši

Prešernove ulice

šte. 3

poprej na Mestnem trgu
zraven rotovža.

Stanje hranilnih vlog:
nad 24 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 860.000 kron.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

134 12—4

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. pošne hranilnice.

C. in kr. dvorni založnik in papežev dvorni založnik
odlikovani lekarnar

Gabrijel Piccoli

v Ljubljani

lekarna „pri angelju“, Dunajska cesta

priporoča sledeče izkušene izdelke:

Želodčna odvajalna tinktura krepča želodec, vzbuja slast ter pospešuje prebavo in odprtje telesa. 1 steklenica 20 h.
— **Železnato vino** krepča malokrvne in nervozne osebe ter bledične in slabotne otroke. Polliterska steklenica 2 K.
— **Salmijakove pastile** olajšujejo hripavost, razkrajajo sliz. 1 škatljica 20 h. — **Malinčev sok**, izboren naraven izdelek. Pomešan z vodo da za zdrave in bolne prijetno, žejo gasečo in zdravo pijačo. 1 kg steklenica K 1.50. — **Antirrhemon** (cvet proti trganju) je najboljšo sredstvo zoper reumatične boli. Bolni udje odrgnejo se s tem trikrat na dan. 1 steklenica 50 h.

Na razpolago je mnogo zahvalnih pisem. Ceniki se razpošiljajo brezplačno in franko. 170 26—2

Naročila se izvršujejo točno po povzetju.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka
v PRAGI

(20) 26—23

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveciji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339 88
Zavarovalnine	8.090.621.62
Izplačane škode in kapitali l. 1905	4.361.283.89
Rezervne in poroštvene zaloge	34.791.584.99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391.24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781.48
Izplačana dividenda členom življenjskih oddelkov l. 1905	206.296.40
V vsem pa doslej	1.606.893.21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509.80
V 37 letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383.75

Vsa pojasnila daje

Generalni zastop banke „Slavije“

v Ljubljani,

Gosposke ulice št. 12.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenciče, Čipkasto blago, pajčolanji, žipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezenine. **Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.**

Svilnati in baržunasti trakovi. Pozamentarija, porte in žnore, rezice, kre-pince in žnore za tapetnike. Krepi in flori za žalovanje.

Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.

Šerpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke. Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčunka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. **Gumbi in različne igle.**

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivlje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolanji za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrei in potrebščine za modree.

Glace-rokavice, in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in počne jopice, srajce, čepice in sport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, mčee, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštmem povzetju za 12 K 50 vin.

Krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. ?
Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca.
1 ovratnik po želji. Krasna kravata.
1 par trpežnih nogavic. Močna brisalka.
Izvrstne naramnice. 3 dobre žepne rute.

Vse v škadjli lepo aranžirano.
Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugaljalo, vrnem denar nazaj, 12

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

(19) 36

Žirovnikove „Narodne pesmi za šolsko mladino“

(96) 23—19

se dobe edino v

„Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani.

Izvod stane 20 h, s poštnino 3 h več.

ANTON ŠARC Ljubljana Sv. Petra cesta 8

Špecialna trgovina za opreme nevest. Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd. 119 52 13

Najnovejše modele za perilo radi pokažemo na ogled.

Strogo solidno blago. Švicarske vezenine. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica, Kolodvorske ulice št. 8.

Angleško skladišče oblek Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja zaloga in izbira oblek za gospode in dečke, športnih oblek, površnikov, dežnih plaščev in zimskih sukenj.

Obleke in površniki, kakor tudi damski kostumi se izdelujejo po meri in najnovejšem kroju.

Na zahtevanje se pošilja na izbiro tudi brez povzetja.

V zalogi so vedno najmodernejše damske obleke.

Jako nizke cene. O. Bernatovič.

142 52 10

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52—48 tovarna oljnatih barv, laka in firneža
v Ljubljani, Miklošičeve ulice šte. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznано najboljši, črni, medli

lak za šolske table.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča v veliki izberi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno (1) 52—48

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ustanovljeno leta 1832.

Lak za šolske table

črn in medel,

olje proti prahu

priznано najboljše

prodaja

(16) 50—46

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

v Ljubljani.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštnine prosto.